

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e zhvillimit të arsimit
Ministry of Education and Science - Bureau for Development of Education

2020/2021 ÖĞRETİM YILINDA ÖĞRETİMDE SEÇMELİ DERSLERİN GERÇEKLEŞME YÖNTEMİ İÇİN KILAVUZ

2020/2021 öğretim yılı için dokuz yıllık ilköğretim müfredatına göre, okul öğrencilere aşağıdaki seçmeli dersleri sunmaktadır:

Üçüncü sınıftan dokuzuncu sınıfa: Ulahların dili ve kültürü; Roman dili ve kültürü; Boşnak dili ve kültürü; Sırların dili ve kültürü; Türklerin dili ve kültürü.

Dördüncü ve beşinci sınıf: Yaratıcılık.

Altıncı sınıf: Dinlerin etiği; Dinleri tanımak; Avrupa medeniyetinde klasik kültür.

Altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar: Arnavut dili.

Yedinci sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar: Anavatanımız; Çevre eğitimi; Memleketin araştırılması; Danslar ve halk oyunları; Müzik sanat projeleri; Resim sanat projeleri; Teknik Eğitimi; Bilişim projeleri; Seçmeli spor; Sağlık gelişimi; Yaşam becerileri; Programlama (sekizinci ve dokuzuncu sınıf).

Üçüncü sınıftan beşinci sınıfa kadar seçmeli dersler yılda **32 ders**, altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar diğer tüm seçmeli dersler ise **64 yıllık ders** fonu ile işlenecektir. Konulara göre kısaltılmış ders sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1. Seçmeli dersler için derslerin kısaltılmasına genel bakış

Seçmeli ders	Kısaltılmış ders konuları
Ulahların dili ve kültürü; Romanların dili ve kültürü; Boşnakların dili ve kültürü; Sırların dili ve kültürü; Türklerin dili ve kültürü.	Toplulukların dili ve kültürünü incelemek için ders konuların anlamını ve özelliklerini göz önünde bulundurarak, Ek 1 'de sunulan ders konuların ayrı ayrı konuları ve içerikleri verilmiştir.
Arnavut dili.	Müfredatın her konusundan 2 ' şer ders azaltılır.
Yaratıcılık.	IV sınıf. Her konuda 1'er ders kısaltılır. V sınıf. Her konuda 1'er ders kısaltılır.
Dinlerin etiği.	Konu I: <i>İyilik</i> ve ahlak bilimi olarak etik (2 ders işlenir).
Dinleri tanımak.	Konu I: Dinin belirlenmesi (7 dersle işlenir). Konu II: İlk dini inançlar (11 dersle işlenir).

Avrupa medeniyetinde klasik kültür.	Konu: Klasik diller (10 dersle işlenir). Konu: Edebiyat (10 dersle işlenir). Konu: Mitolojiler ve inançlar (12 dersle işlenir). Konu: Sanat (10 dersle işlenir). Konu: Günlük yaşam (sosyal ve özel hayat), 10 dersle işlenir Konu: Antik miras (12 dersle işlenir).
Anavatanımız	Konu: Ülkemizin ve kurumlarının nasıl organize edildiği (6 ders içinde işlenir). Konu: Anavatanımızın başkenti Üsküp (11 dersle işlenir).
Çevre eğitimi	Konu 1'de 4 ders kısaltılır : Sürdürülebilir toplumsal gelişiminde su ve Konu 2'de 4 ders: Sürdürülebilir toplumsal gelişiminde toprak.
Memleket araştırması.	Konu 1: Memleketin kültürel ve tarihi mirası (4 ders kısaltılır). Konu: Yerel toplumla işbirliği (4 ders kısaltılır).
Danslar ve halk halayları.	Konu 2: Halk halaylarının sınıflandırılması (5 ders işlenir) Konu 4: Halayoyun alanları (33 ders işlenilir).
Müzik sanatı projeleri.	Konu: Müzik sanatı projeleri (4 ders kısaltılır). Konu: Müzik sanatı projeleri (2 ders kısaltılır). Konu: Çevremizdeki müzik folklorun projesi (2 ders kısaltılır).
Resim sanat projeleri.	Konu: Sanat tarihine giriş projesi (3 ders kısaltılır). Konu: Resim eleştiri projesi (3 ders kısaltılır) Konu: Resim dili projesi (2 ders kısaltılır).
Sağlık gelişimi	Konu 1: Sağlık kavramı (8 ders işlenilir). Konu 2: Sağlık geliştirilme prensipleri (4 ders işlenilir)
Yaşam becerileri.	Birinci konu: Beslenme ve ikinci konu: Giyinme 3 ders kısaltılır . Dördüncü konu: Tüketici olarak öğrenci 2 ders kısaltılır .
Teknik Eğitimi.	İlk beş konuda: Mekanik mekanizmalar; Elektroteknik; Elektronik; Otomatik ve Yapıcı yaratıcılık 1'er ders kısaltılır . Altıncı konu: Teknolojideki bütünleştirici projeler 3 ders kısaltılır .
Bilişim projeleri.	Konu: Bilgisayar kullanarak proje yapmak için temel unsurlar ve aşamalar (2 ders işlenir). Konu: Proje hazırlığı için elektronik malzemelerin toplanması, hazırlanması, düzenlenmesi ve depolanması (2 ders işlenir). Konu: Çizim programı olan projeler (6 ders işlenir). Konu: Metin işlem programı olan projeler (18 ders işlenir).
Seçmeli spor.	Sadece konu detaylandırılmıştır: Uygun fiziksel gelişim ve genel fiziksel hazırlığı artırmak için egzersizler.
Programlama.	Son 14. konu kısaltılır: Daha karmaşık algoritma ve program örnekleri.

Seçmeli derslerin öğretimi, okul tarafından aynı sınıftan, aynı veya farklı sınıflardan en az 15 öğrencinin kayıtlı olduğu gruplar halinde düzenlenir.

Uzaktan öğrenmenin “yeni pedagojisi”, öğrenme süreçlerinin iyi anlaşılmasını ve bunların dijital teknolojiyi kullanarak öğrenmeye yönelik yenilikçi yaklaşımların potansiyeli ile bağlantısını ifade eder. Seçmeli konulardaki sınıflar için, yeni öğretim içeriğinin sunumunun sınıfın planlanan süresinin yarısından fazla olmaması yani yaklaşık 15 dakika olması ve öğretmenin dersin geri kalan kısmının öğrencilerle o anda önemli olan konuda iletişim kurmak için kullanması önerilir. Bunlar öğrencilerin ilgi gösterdiği sorular, ek açıklamalar, öz değerlendirme, geri bildirim verme vb. gibi.

Seçmeli derslerin öğretiminin gerçekleştirilmesi için yenilikçi pedagojik yaklaşımlardan kullanılabilir:

- ▶ *Ters yüz edilmiş sınıf (flipped classroom)* Öğrencilerin önce materyaller üzerinde çalıştığı ve daha sonra öğretmenlerle temas halinde pratikleştirir, anlayış / bilgiyi daha fazla açıklar ve derinleştirir.
- ▶ *Oyun tabanlı öğrenme (game based learning)* - oyunların öğrencilerin ilgisini çekme ve öğrenmeyi kolaylaştırma yöntemlerine dayanır. İki pedagojik bileşen vardır: mekanik öğeler (hızlı geri bildirim, hedefler, katılım ve gelişimsel zorluk) ve duygusal öğeler (anlatılar ve kimlikler, işbirliği ve yarışma).
- ▶ *Sayısal düşünme (computational thinking)* - bilgisayar bilimi ilkeleri aracılığıyla problem çözme becerilerini geliştirir. Bu dönemin teknikleri arasında yaklaşık çözümler, paralel işleme, model kontrolü ve arama stratejileri bulunur. Bu yaklaşımın temel öğeleri şunlardır: mantıksal düşünme, ayrıştırma, algoritmalar, soyutlama ve kalıplar.

Seçmeli derslerde öğretimin gerçekleştirilmesi için çevrimiçi uygulamalar ile ilgili olarak kullanılabilir:

- ▶ Ulusal platform veya başka dijital araçlar (örn. [Google Forms](#), [SurveyMonkey](#), [Typeform](#) gibi araçlarla gerçekleştirilen anket, video tartışma/audio tartışma) yardımıyla öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları problem/ihityacı tanımlamak, çevrimiçi araştırma gerçekleştirmek ve olası çözümlerin işlenmesini sağlamak ve bunların öğrenciler tarafından elektronik posta ve/veya çevrim içi karşılama organize etmek yoluyla okul yönetimi karşısında, yerel yönetim veya özel sektör karşısında temsil edilmek .
- ▶ [Kialo](#), [Zoom](#), [Google Hangouts](#) gibi araçlarla ya da ulusal platform yoluyla konusu öğrenciler tarafından seçilen ve yerel birim temsilcilerinin (örn: ebeveynler, belediye, özel sektör) de davet edileceği çevrim içi tartışmalar düzenlemek.

- ▶ - Öğrencilerin seçtikleri bir konu hakkında çevrimiçi bir yarışma düzenlemek (Ulusal Platform veya diğer araçlar, örneğin: Yakınlaştırma ve Google Hangouts aracılığıyla).
- ▶ - Öğrencilerin ihtiyaçlarına hitap eden içeriğe sahip çevrimiçi bir kampanya (sosyal ağlar aracılığıyla) ve / veya okul e-gazetesi (okul web sitesi ve / veya Medium gibi platformlar aracılığıyla) uygulama.
 - Potansiyel çözümler olarak çevrimiçi ürünler (örneğin: Ulusal Platform veya WeVideo, Canva ve Piktochart gibi diğer uygulamalar ve platformlar aracılığıyla video, e-gazete, broşür, infografik, boyama kitapları, posterler vb.) yapımında rekabet öğrencilerin günlük sorunları / ihtiyaçları ve / veya öğrencilerin ilgisini çeken konular hakkında halkın bilinçlendirilmesi.

Uzaktan öğrenmeyi gerçekleştirirken veya öğretim için Ulusal Platformu kullanırken, öğretmen e-içeriği kullanır.

Teknik bir bakış açısından, e-içerikler şu öge kategorilerinden oluşabilir: sunumlar, etkileşimli sunumlar, animasyonlar, simülasyonlar, videolar, ses kayıtları, diyagramlar, haritalar, metinler. E-içeriğin, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımına katkıda bulunması gerektiğini vurgulamak önemlidir. Seçmeli derslerde öğretim, öğrencilerin deneyimler yoluyla öğrenmelerini sağlayan *aktif yöntem ve yaklaşımlara* dayanmalıdır. **Öğretmenin rolü, bu tür öğrenmede çok önemlidir - seçmeli dersin belirli durumlarda nasıl davranılacağına dair hazır bilgi ve ahlaki mesajların aktarılmasına**, indirgenip indirgenmeyeceğine veya yeterliliklerin geliştirilmesini içereceğine bağlıdır. Bu, öğrencilerin bilinçli kararlar almasını ve sorumlu davranmasını sağlayacaktır. **Öğretimde** seçmeli ders dinamizmle doldurulmalıdır. Aktif öğrenmenin farklı formlarını ve yöntemlerini birleştirerek rutinden ve dolayısıyla derslerin sıkıntılı geçmesinden kurtulabilirsiniz. Seçmeli derslerde **öğretim, temel olarak, tüm öğrencilerin** dersin gerçekleştirilmesinde aktif olarak katıldıkları *etkileşimli öğretim* anlamına gelir.

Seçmeli dersler, **açık bir yapıya** sahip bir **çalıştay** formuna sahiptir: giriş etkinliği, ana etkinlik, son etkinlik, değerlendirme ve yansıtma etkinliği, açıkça tanımlanmış ders hedefleri ve öğrenme sonuçları. Güvenli, teşvik edici ve işbirlikçi atmosfer koşullarında, **çalıştay/** sınıftaki öğrenciler tüm süreç boyunca aktif olarak dahil olma fırsatına sahip olurlar: **çağrışım**, fikir önerme, soru sorma, cevap verme, problem çözme, yani çizim ile, modelleme, yazma, hareket, dramatizasyon, oyunlar vb. **Çalıştay sürecinde, etkinliklerin seçimi, katılım ve karar vermede eşitlik için koşullar yaratan karşılıklı iletişim, işbirliği, ortak araştırma, tamamlayıcılık sağlar.**

Geleneksel kültürde, özellikle eğitimde öğrencilere, öğretmenlerin beklediği ve onayladığı cevapları vermeleri öğretilir. Genellikle evet / hayır ile bitip bitmediği ile başlayan sorular cevaplanarak öğrencilerin istediği cevap-

lar istenir. Bu nedenle, öğrencilerle konuları tartışırken, şu tür sorular sormak çok önemlidir: *ne düşünüyorsun, neden böyle düşünüyorsun, nereden biliyorsun, nerede öğrendin, nasıl, ne şekilde...* Soru sormak, öğrencilerin ve öğretmenlerin eleştirel ve yaratıcı bilişsel stillerinin gelişimini teşvik etmek veya cesaretini kırmak için güçlü bir araçtır. Hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin niteliksel olarak farklı soruları nasıl soracaklarını bilmeleri önemlidir. Gerçekler hakkında bilgi, analiz edilmedikçe, sentezlenmedikçe veya uygulanabilecek bir biçimde yeniden yapılandırılmadıkça öğrenciler için özel bir öneme sahip değildir. Yeni ve eski bilgiler arasında bağlantı kurabilmeleri ve içeriği kendi deneyimleriyle ilişkilendirebilmeleri onlar için önemlidir. Öğrenciler tam olarak ne öğrendiklerini, neden öğrendiklerini, öğrendiklerini nerede ve nasıl kullanabileceklerini eğitimde ve hayatlarında bilmelidirler. Belirli zihinsel etkinlikleri teşvik eden iç motivasyonu harekete geçirmek ve uyandırmak için öğretim içeriğine olan ilgileri sürekli olarak teşvik edilmelidir. Bunun teşvik edilebileceği yollardan bazıları, belirsizlik veya şüphe yaratmak, şüphe uyandıran örnekler vermek, çelişkiler yaratarak, sürprizlere neden olmak, görevlerin formülasyonunda yenilikler ve değişiklikler sunmak, günlük yaşamdan durumları analiz etmektir. Problem durumları öğrencilerin deneyimlerinden uzak, yapay, ilgisiz, belli belirsiz ifade edilmemelidir. Öğrencilerin günlük deneyimlerine, ilgi alanlarına, hobilerine, kişisel deneyimlerine güvenmeli ve diğer konularla ilişki kurmalıdırlar.

Projelerle öğrenme, seçmeli derslerin hedeflerine ulaşmada **önemli** bir unsurdur, **çünkü** farklı kaynaklar ve farklı veri toplama, sınıflandırma ve sunma yolları kullanılarak daha karmaşık yetkinliklerin kazanılmasını, farklı alanlardan, konulardan bilgi ve becerilerin entegrasyonu sağlar. Projeler, **öğrencilerin** bağımsız olarak (**çiftler** ve gruplar halinde **çalışarak - öğrenme** toplulukları) belirli bir konu hakkında (yaratıcı bir **şekilde**) daha fazla bilgi edinmelerini sağlar ve bunlar, **öğrenme** sürecinde merkezi bir figürdür. Bu **şekilde** kazanılan bilgiler uzun süre hatırlanır.

Öğrencilerin üzerinde çalışacakları bir konunun veya belirli bir sorunun **seçilmesi**, gruptaki ortak diyalogun başlangıcına işaret eder. Konunun / sorunun tanımlanmasında olabildiğince **çok öğrencinin** katılımını içerir ve **öğrenci** motivasyonu ve projenin “sahiplenme” duygusu için **çok önemlidir**.

Konu / problem üzerine araştırma, **öğrencilerin** konuyla ilgili sahip olduğu bilgi, tutum, ikilemler, soruların tartışılması ve değişimiyle başlar. Tartışılan ana soru **şudur**: *Bu konu / sorun bizim için neden önemli / önemli?* Ama aynı zamanda **şu** soru da: *Konu hakkında ne biliyorum? Görüşlerim, deneyimlerim neler ...?* Yeterince zaman bırakmak ve **öğrencilerin** düşünmesine izin vermek gerekir (**öğretmen** “doğru cevabı” vermemeli, **öğrencilerin** düşünmesine, yaratmasına, değerlendirmesine izin vermelidir). **Öğrenme**, keşfetme, fikirleri bağlama sürecinde, genellikle aptalca, ilgisiz, **çelişkili**, kafa karıştırıcı görünen fikirler ortaya **çıkartır** ... **Öğretmen** bunun tamamen normal bir süreç olduğunu ve düşünme sürecinin doğal bir parçası olduğunu ve alay edilmemesi gerektiğini açıkça belirtmelidir. Araştırma verilerinin işlenmesi, süreçte kişisel an-

lamların keşfedilmesi için gereklidir: *Ne öğrendik, keşfettik, gördük, deneyimledik, duyduk ...? İlk* olarak araştırma verilerinin işlenmesiyle başlar (anketlere verilen cevapların sayılması, benzerlik ve farklılıkların analiz edilmesi, cevapların kategorize edilmesi, görüşme beyanlarının düzenlenmesi, belgelenmiş materyallerin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi, deneyimler, araştırma bulguları ve tartışma paylaşımı anlamları için). Yeni bilginin *özetleri* yapılı ve yeni kavramların kabulü için planlar aktif olarak yeniden oluşturulur. Aslında kalıcı olarak *öğrenilen öğrenilir*. *Öğrenciler* kendi sözleriyle anlaşılanları yeniden tanımlar ve böylece kişisel anlamlı bir bağlam oluşur. Değişim sırasında *öğrenciler* farklı planları değerlendirir ve kendi planlarını genişletir. Öğrenciler fikirlerini *özgürce* ifade etmeye başladıklarında bir *çeşitlilik* ortaya *çıkacak*, her zaman tek bir doğru *çözüm* olduğu inancı terk edilmeli ve *çözüme* ulaşma yolunun, prosedürünün, sürecin cevaptan daha *önemli* olduğu vurgulanmalıdır - *ürün* / işlem. Her *öğrencinin* eleştirel yargılarda bulunma becerisine olan güveni ifade etmek (*öğretmen öğrencilerin* fikirlerine, fikirlerine saygı duyduğunda, o zaman onlar da kendi fikirlerine daha fazla saygı göstermeye başlar) ve *öğrenme* sürecinin kendisini tartışmak , *öğrencilerin* içeriği anlamları, aynı zamanda *öğrenme* sürecinin kendisini anlamları *çok önemlidir*. Son sorular *şunlardır*: *Neyi değiştirmek istiyoruz? Amacımız ne?* Bu sorular aslında bir sonraki aşamaya giriş niteliğindedir. Bu aşamada, *özgürlük* ve yaratıcı ifade ve yaratma ihtiyacı en *çok* vurgulanır ve ifade edilir. Öğrencilerin geleceği hayal edecekleri, yani bir başarı hayal edecekleri, konu / problem ile ilgili ideal bir durum oluşturacakları, renk, ses, müzik, hareket, oyun kullanarak vizyonlarını oluşturacakları bir alan yaratmaları *çok önemlidir*. Problem *çözme* becerileri, eleştirel düşünmenin yanı sıra, sorundan “kopacak” ve olası *çözümlerin* tahmin edilmesini sağlayacak yaratıcı bir unsur gerektirir.

Hedefe nasıl ulaşalım? İstenilen değişikliği nasıl yaparız? Bunlar, değişime ulaşmak için somut adımların atılması gereken aşamanın başındaki sorulardır.

Eylem, bir sınıf, bahçe düzenleme, yarışma düzenleme, toplantı, haber bülteni yapma, broşür, poster, çizgi roman, dramatizasyon, prosedür önerileri, yeni projeler veya köşeler açma, akranları eğitime, topluma yardım etme ve diğer çeşitli ürünleri, *öğrencilerin konu ve fikirlerinden doğan etkinlikler ...* içerebilir. Eylemler, öğrenci projelerini uygulamanın en zor kısmıdır. Eylemler genellikle çevrenin kısıtlamaları ile çatışır, bir dizi engel ortaya çıkar ve bu, öğrencilerin motivasyonunu, duygu ve deneyimlerini büyük ölçüde etkileyebilir. Öğrenciler için en önemli şey, değişikliklerin yapılabileceği yolları ve prosedürleri öğrenmeleri, ardından mesajlar göndermeleri veya belirli sorunları bir sorun düzeyine yükseltmeleridir. Bazı problemleri açmak, sadece sesini duymak yeterli eylem olabilir ve bu nedenle proje başlamadan önceki durumdan bir değişiklik elde edilir. Öğretmenin bir hedefe / ideale ulaşma adımlarını açıklamasına yardımcı olması önemlidir, öğretmen sürekli olarak hedeflere ulaşmanın iyi bir organizasyon, planlama, yeterli bağlılık ve zamanla mümkün olduğuna inanmalı ve öğrencileri teşvik etmelidir. En önemli şey, her türlü çabayı göstermek ve istenen değişikliği elde etmek için tüm yolları ve prosedürleri kullan-

maktır. Sonunda, eylemin sonucu belirsizdir ve öğretmen öğrencilerle farklı sonuçlar ve bunların önemi hakkında konuşmalıdır.

Okulu, ve / veya yerel toplumu bilgilendirmek, bilginin yayılmasını ve sürecin şeffaflığını, diğer üyeleri dahil etme fırsatını ve daha geniş destek sağlanmasını sağlar.

Bilgilendirme, bazen projedeki eylemin bir bölümünü yada bütün eylemi, özellikle önemli konuları ifade eder. İlk olarak öğrencilerden bilgilendirmenin yavaş ulaştığı ve toplumun bütün bireylerine ulaşamadığı ortamlarda ortaya çıkmıştır.

Yansıtma ve değerlendirme

Toplum eyleminin etkinliğine yansıtmanın etkisi olduğunu çok sayıda araştırmalar bulmuştur. Yansıtma gereklidir (projeye katılma deneyiminden önce ve sonra sözlü, yazılı ve tartışma). Yansıtma yardımıyla, öğrenciler okulun toplumla bağlantısı hakkında fikir edinebilir ve aktif bir vatandaş olarak kişisel gelişim ve kişisel gelişim bağlamında kendi eylemlerini yerleştirebilirler. Yapılandırmacı öğrenme teorileri, öğrencinin kendi öğrenmesinde aktif bir faktör olduğunu ileri sürmektedir, bu da değerlendirmede vurgunun biçimlendirici değerlendirme (öğrenmeyi geliştirmeyi amaçlayan değerlendirme) olması gerektiği anlamına gelmektedir. Biçimlendirici değerlendirme öğretmenler tarafından yapılır ve öğrenciler bu süreçte aktif bir rol oynamalıdır. Öğrencilerin hangi yetkinlikleri geliştirmeleri beklediği, neleri bilmeleri gerektiği, neler yapabilecekleri (yapacakları) konusunda net olmaları gerekir. Öğretmenler, öğrencileri kendi gelişimleri için kısa vadeli ve uzun vadeli hedefler koymaya ve kendi çalışmalarını değerlendirmeye ve öğrenme ve hedeflere ulaşmada ilerlemeye katılmalarına olanak sağlamaya teşvik eder. Öğrenme sürecinde, öğretmenler tüm öğrencilere nasıl ilerledikleri konusunda geri bildirim vermeli ve buna dayanarak her öğrenci ile aşağıdaki öğrenme etkinliklerini belirlemelidir.

Belli bir çalışma dönemi sonunda nelerin başarıldığını anlamak için seçmeli derslerdeki başarılar özet olarak değerlendirilir. Özetleyici değerlendirme, öğrenme sonuçlarının ne ölçüde elde edildiğini veya belirli başarı standartlarının karşılandığını değerlendirmek için sistematik ve periyodik bilgi toplamayı ifade eder. Özetleyici notların daha fazla güvenilirliğini sağlamak için, formasyonunda biçimlendirici değerlendirmeden (en iyi bilimsel belgelerin / temsili portföyün değerlendirilmesi) elde edilen bilgilerin kullanılması önerilir.

ek 1

Sınıflara göre toplulukların Dil ve kültür seçmeli derslerin öğretimde müfredat ayarlama kılavuzu

III sınıf

Bu öğretim yılında ilk kez üçüncü sınıfta Türklerin Dil ve Kültürü ile Sırpların Dil ve Kültürü seçmeli dersleri tanıtıldı. Öğretim daha önce gerçekleştirilmemiştir, tavsiye aşağıdaki program alanlarında derslerin azaltılmasıdır:

Türklerin dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, Açıklanmış metnin incelenmesi, içerik bölümünde 1 ders.*
2. Program alanı: *Konuşma, Hazırlıksız konuşma* içerik bölümünde bir ders.
3. Program alanı: *Konuşma ve okuma, Yazılı semboller* içerik bölümünde bir ders.
4. Program alanı: *Okuma ve yazma, 1'den 10'a kadar Sayı yazma teknikleri* içerik bölümünde bir ders.

Sırpların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme ve konuşma, Sözlü anlatım, çizgi film olayını anlatma, içerik bölümünde bir ders.*
2. Program alanı: *Okuma ve yazma, İsimlerin değişken tipte kelime olarak ayırt edilmesi, içerik bölümünde bir ders.*
3. Program alanı: *Okuma ve yazma, Tebrik kartı yazma, içerik bölümünde bir ders.*
4. Program alanı: *Sırpların Kültürü, Tiyatro - bir kukla gösterisi gösterilmesi, içerik bölümünde bir ders.*

Romanların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Rica etme , Teşekkür etme, Özür dileme ve Kutlama, içerik bölümünde birer ders.*
2. Program alanı: *Romanların kültürü, Halk türküleri, enstrümanlar, kostümler, halaylar ve oyunlar, Hikaye, Masal ve hikaye., içerik bölümünde bir ders.*

Boşnakların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Arzularım ve deneyimlerim, içerik bölümünde bir ders.*
2. Program alanı: *ifade etme ve yaratma, Animasyon filmlerinden kısa metinlerin / içeriklerin yazılması ve anlatılması, içerik bölümünde iki ders.*

3. Program alanı: *Boşnakların kültürü, Boşnakların eski el sanatları*, içerik bölümünde bir ders.

Ulahların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Rica etme, Teşekkür etme, Özür dileme ve Tebtik etme*, içerik bölümünde birer ders.

2. Program alanı: *İfade ve yaratma, Kısa metinlerin ve metin bölümlerinin yazılması ve görüntülerin açıklaması*, içerik bölümünde iki ders.

3. Program alanı: Ulahların kültürü, bir dersin kısaltılması.

IV sınıf

Türklerin Dil ve Kültürü ile Sırpın Dil ve Kültürü seçmeli derslerde IV. Sınıf müfredatı, bu konuların öğretimi üçüncü sınıftan itibaren başladığı için gerçekleştirilemeyecektir.

Romanların dili ve kültürü:

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Bir ders kitabından bir olay, yer, Hikaye, Masal ve Hikaye hakkındaki metinleri dinlemek*, içerik bölümünde üç dersin kısaltılması.

2. Program alanı: *Dil, Cümle - Cümle türleri: soru, anlatı ve ünlem*, içeriğin her konuda bir ders kısaltılması.

3. Program alanı: *İfade ve yaratma, anlatım içeriğinin bir ders kısaltılması*.

4. Program alanı: Romanların kültürü, *Eski el sanatları ve konutlar*, içeriğinin bir ders kısaltılması.

Boşnakların dili ve kültürü:

1. Program alanı: *Dil, imla kılavuzu ve konuşma kılavuzu*, Dilbilgisi, imla kılavuzu ve konuşma, iki saat. içerik bölümünde iki ders.

2. Program alanı: *Anlatım ve yaratma, Sözlü anlatım ve Yazılı anlatım*, içerik bölümünde üç ders.

3. Program alanı: *Boşnakların edebiyatı ve kültürü, öykü, masal, fabl ve halk enstrümanları, kostümler, halaylar ve oyunlarda olayların kronolojik sıralaması*, içerik bölümünde üç ders.

Ulahların dili ve kültürü:

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Ben ve diğerleri, Boş zaman, Çeşitli vesilelerle tebrikleşme*, içerik bölümünde üç ders.
2. Program alanı: *İfade ve yaratma, Hikaye veya diğer kısa metin, Verilen görüntülerin anlatımı, kişileri ve nesnelere, diyalogu kısa çizgilerle açıklama*, içerik bölümünde üç ders.
3. Program alanı: *Ulahların kültürü*, yani içeriklerin daha az sayıda derste birleştirilmesi, içerik bölümünde iki dersin kısaltılması.

V sınıf

Romanların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Atasözleri, Hikayeler, Bilmeceler, Mizahi hikayeler, Şiir ve Biyografi*, her bir içerik bölümünde bir ders.
2. Program alanı: *Anlatım ve yaratma, Metnin anlatılması ve İşlenen metnin sonunu değiştirerek bir metnin anlatılması- verilen başlangıçtan sonra anlatım*, yani bunları daha az ders için birleştirmek, öğretim içeriğinde bir ders kısaltma.
3. Program alanı: *Romanların kültürü, Halk türküleri, enstrümanlar, kostümler, halaylar ve oyunlar*, içerik bölümünde bir ders.

Boşnakların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dil, imla ve konuşma kılavuzu, Dilbilgisi, imla ve konuşma kılavuzu*, her bir içerik bölümünde iki ders.
2. Program alanı: *İfade ve yaratma, Sözlü anlatım* her bir içerik bölümünde iki ders ve *Yazılı anlatım* içerik bölümünde bir ders.
3. Program alanı: *Boşnakların edebiyatı ve kültürü*, içerik bölümünde *Düzyazı* içerik bölümünde bir ders, ve *Boşnakların Kültürü* bölümünde iki ders.

Ulahların dili ve kültürü

1. Program alanı: *Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, Okul, aile ve çevre için güncel konular, Çevrem ve Boş zaman*, içeriklerin her birinde dört ders.
2. Program alanı: *Anlatım ve yaratma, Sözlü anlatım* her bir içerik bölümünde bir ders, ve *Yazılı anlatım* içeriklerinde bir ders.
3. Program alanı: *Ulahların kültürü*, içerik kısmında iki dersin azaltılması, yani içeriklerin daha az sayıda derste birleştirilmesi.

VI sınıf

ile ilgili olarak Romanların Dili ve Kültürü, Boşnakların Dili ve Kültürü ile Ulahların Dil ve Kültürü seçmeli derslerinde öğretimin 8 ders azaltılmasını öneriyoruz:

1. Program alanında *Dil - Dilbilgisi* içerik bölümünde iki ders azaltılması.
2. Program alanında *İfade ve yaratma – Sözlü anlatım* içerik bölümünde bir ders, ve *Yazılı anlatım* içeriğinde bir ders azaltılması.
3. Program alanında *Toplulukların Kültürü - Edebiyat* bölümünün içeriğinde iki ders ve *Toplulukların Kültürü* bölümünde iki ders azaltılması.

VII sınıf

Romanların Dili ve Kültürü, Boşnakların Dili ve Kültürü ile Ulahların Dil ve Kültürü seçmeli dersleri için derslerin 8 ders şu şekilde azaltılmasını öneriyoruz:

1. Program alanında *Dil - içerik* bölümünde üç ders azaltılması ile öğretim birimlerinde birleştirilmiş üç dersin azaltılması: *Morfoloji, Fonetik ve Sözdizimi*.
2. Program alanında *İfade ve Yaratma - Sözlü anlatım ve Yazılı anlatım*, içerik bölümünde iki ders azaltılması .
3. Program alanında *Toplulukların kültürü - Halk şiiri, gelenek, halk oyunları, enstrümanlar*, yani bu içerik için öğretim birimlerinin öngörülen öğretim saatlerinin azaltılmasıyla birleştirilmesi, içerik bölümünde üç ders azaltılması.

VIII sınıf

Romanların Dili ve Kültürü, Boşnakların Dili ve Kültürü ile Ulahların Dil ve Kültürü seçmeli derslerinde derslerin 8 ders şu şekilde azaltılmasını öneriyoruz:

1. Program alanında *Dil - Okuryazarlığın Gelişimi, Morfoloji ve Sesbilgisi*, içerik bölümünde üç ders azaltılması .
2. Program alanında *İfade ve Yaratma - Sözlü anlatım ve Yazılı anlatım*, içerik bölümünde iki ders azaltılması.
3. Program alanında *Toplulukların kültürü - verilen öğretim içeriklerine göre öğretim birimlerini birleştirerek üç ders azaltılması.*

IX sınıf

Romanların Dili ve Kültürü, Boşnakların Dili ve Kültürü ile Ulahların Dili ve Kültürü seçmeli derslerinde derslerin 8 ders şu şekilde azaltılmasını öneriyoruz:

1. Program alanında *Dil - Morfoloji, Sözdizimi, Sözlük ve üslup* içerik bölümünde üç ders azaltılması.
2. Program alanında *İfade ve Yaratma - Sözlü anlatım ve Yazılı anlatımı* içerik bölümünde iki ders azaltılması.
3. Program alanında *Toplulukların Kültürü* – üç ders, içerikte bir saat *Edebiyat* içeriğinde bir ders ve *Toplulukların Kültürü* içeriğinde iki ders azaltılması.

